

► ҰНТЫМАҚТАСТЫҚ

Қазақ-өзбек серіктестігі

Мемлекет басшысының Алматыдағы резиденциясында Қазақстан мен Өзбекстан президенттерінің бейресми кездесуі өтті.

Қасым-Жомарт Тоқаев мәртебелі мейманның Алматыға сапармен келгеніне ризашылық білдіріп, мұндай бейресми кездесулер жақсы дәстүрге айналғанын айтты.

– Бұл – бауырлас, достас мемлекеттер арасындағы ынтымақтастықты дамыту мақсатында атқарылып жатқан жұмысты

іскерлік сипатта тағы бір талқылауға орайлы сәт. Біз – одақтас елдерміз. Екі ел арасындағы ықпалдастық тұтас Орталық Азия өңіріндегі жағдайға тікелей әсер етеді, – деді Қазақстан Президенті.

Мемлекет басшысы бауырлас халықтарды жақындастыруға, аймақтың орнықты және қауіпсіз дамуындағы ор-

тақ мақсаттарды ілгерілетуге Шавкат Мирзиёевтің зор үлес қосқанын атап өтті.

– Қазақстандықтар Сізді жақсы таниды және аса құрметтейді. Сіздің мықты әрі абыройлы көшбасшылығыңыздың арқасында Өзбекстан қарқынды дамып келеді. Өткен жылы өзбек экономикасының өсімі 6 пайыздан асқанын білеміз. Экономиканың барлық секторындағы мақсатты көрсеткіштер жоспарға сай атқарылып жатыр. Өзбекстан неғұрлым табысты дамыған сайын, біздің елдеріміз арасындағы сауда-экономикалық ынтымақтастық та соғұрлым сапалы болады. Сондықтан бүгінгі кездесуде нақты мәселелер бойынша пікір алмасамыз деп ойлаймын, – деді Қасым-Жомарт Тоқаев.

Өз кезегінде Өзбекстан Президенті екіжақты байланыстарды нығайтуды көздейтін бүгінгі кездесудің маңызына тоқталды.

Тараптар саяси, сауда-экономикалық, көлік-логистикалық, инвестициялық, энергетикалық, су шаруашылығы, өнеркәсіп кооперациясы және туризм салаларындағы өзара ықпалдастықтың перспективасын жан-жақты талқылады. Мәдени-гуманитарлық байланыстарды дамытуға ерекше назар аударылды.

Сонымен қатар өңірлік және халықаралық күн тәртібінің өзекті мәселелері қарастырылды.

Кездесу соңында президенттер қазақ-өзбек стратегиялық серіктестігін одан әрі тереңдетуге бейіл екенін растады.

akorda.kz

► ӨНІР ҚУАТЫ

Өндірістің жаңа тынысы

Талдықорғанда автоклавты қатайтатын газбетонды блоктар өндірісі қолға алынады, сол сияқты өнеркәсіп аккумуляторларын шығаратын жаңа зауыт іске қосылады. Бұл жобалар жеке инвестициялар есебінен жүзеге асырылады. Қала кәсіпорындарын аралау кезінде облыс әкімі Бейбіт Исабаев осы және басқа да нысандардың құрылысы мен іске қосу-жөндеу жұмыстарының барысымен танысты.

Алдымен «Қайнар-АКБ» ЖШС өнеркәсіптік аккумуляторлар шығаратын жаңа зауытта болды. Қазіргі кезде кәсіпорында жабдықтарды монтаждау жүргізілуде, мұнан кейін іске қосу жұмыстары бас-

талады. Кәсіпорынды биылғы II тоқсанның ортасында іске қосу жоспарланса, толық қуатына келесі жылы шығады деп жоспарланған.

Кәсіпорынның бас директоры Ербол Әжмағамбетовтің айтуынша, бірінші кезең іске қосылғаннан кейін зауыттың қуаттылығы жылына 100 мың өнеркәсіптік аккумулятор шығаруға жетеді. Қазір 150 тұрақты жұмыс орны құрылған, келешекте жұмыс орындарының санын 300-ге дейін ұлғайтпақ. Бүгінгі күні 10 млрд. теңге инвестиция тартылды және кәсіпкер мұнымен шектеліп қалмайтынын айтады. Кәсіпорын экспортқа бағдарланған. Сондықтан өнімдер тек отандық нарыққа ғана емес, Өзбекстан, Түрікменстан, Қырғыз, Әзірбайжан, Ресейге де жеткізілмекші. Толық қуатына шыққан кезде зауытта жылына 200 мыңнан астам өнеркәсіп аккумуляторы өндіріледі.

Жақын арада облыс орталығында тағы бір жаңа зауыт жұмысын бастайды. Бұл – «Талдықорған» индустриялық аймағының аумағында автоклавты қатайтатын газбетон блоктарын шығаратын кәсіпорын. Өндірістік қуаты – жылына 150 мың м³. Мамырдың аяғы мен маусымның басында іске қосылады деп жоспарланған.

– Қараусыз қалған ғимаратты жеке қаражатымызға сатып алып, тиісті реконструкция жүргіздік, қазір қажетті жабдықтар орнатылуда. Өңірде кірпіштің осы түрлерін өндіретін кәсіпорын жоқ. Біз жергілікті шикізатты қолданамыз. Негізінде дайын өнімді облыс аумағында сатамыз деп жоспарлап отырмыз. Бұл жобаға өз қаражатымыздан шамамен 3 млрд. теңге инвестиция

салдық. Болашақта мемлекет тарапынан қолдау болса, құрылысқа қажетті құрғақ қоспалар мен эмульсия шығаратын зауыт ашу жоспары бар, – деді өндірісті дамытудың жоспарларымен таныстырған «Стальбетон» ЖШС коммерциялық директоры Динара Орынбасар.

Облыс әкімі атап өткендей, мемлекет тарапынан тиісті көмек ретінде зауыт ғимаратына дейін инженерлік инфрақұрылымды жүргізу мәселесінде қолдау көрсетілетін болады. Сондай-ақ кәсіпкерлікті қолдау бағдарламаларының бірін, соның ішінде жеңілдетілген несиелеуді пайдалану мүмкіндігі бар.

Бейбіт Исабаев кәсіпорындарды аралау барысында электр қуаты 84 МВт және жылу қуаты 59 Гкал/сағ болатын «Басқуат» қазандығы базасында бу-газ станциясын салу жобасының іске асырылуымен танысты. Бұл стратегиялық маңызды жоба Талдықорған қаласы тұрақты өсіп келе жатқандықтан, қаладағы жылу мен электр энергияларын толықтыруға бағытталған. Мысалы, биылдың өзінде қалада көпқабатты 27 үй салынады.

«Басқуат Энергопром» ЖШС бас директоры Арман Отарбаевтың айтуынша, жоба бірнеше кезеңде жүзеге асырылады. Бірінші кезең 35 МВт электр қуатына және 26 Гкал/сағ жылу қуатына есептелген. Бұл ретте II кезеңді 2027 жылдың қаңтар айының басында аяқтау жоспарланып отыр. Сондай-ақ газбен жабдықтауға және «Басқуат» қазандығының жылу желілеріне қосылуға техникалық шарттар берілді. Жылу трассасын төсеу жұмыстары бір айдан кейін басталып, қараша айының басында аяқталады.

Өнер саңлағына құрмет

Талдықорғанда қазақ музыкасының сайыпқыраны, әйгілі күйші, композитор, дирижер Нұрғиса Тілендиевтің 100 жылдығына арналған еске алу шарасы өтті. Н.Тілендиев атындағы музыка мектебінің алдында өнер саңлағының ескерткішіне гүл шоқтары қойылып, оның музыкалық шығармалары орындалды.

Суретті түсірген: Дмитрий Ерофеев

Облыс басшылығының атынан еске алуға қатысқан облыс әкімінің орынбасары Диас Есдәулетов көпшілікті мерейтоймен құттықтап, ЮНЕСКО 2025 жылды Нұрғиса Тілендиев жылы деп жариялағанын, сондықтан бұл мерейтойдың дүниежүзілік мәнге ие болғанын атап өтті:

– Бүгін Талдықорғанда Н.Тілендиев атындағы балалар музыка мектебінің ауласында, ескерткіш алдында мәдениет майталманының рухына бас иіп, ғасырлық тойын бастауымыздың өзінде үлкен мән жатыр. Осы мектептің жас өрендері ұрпақтар сабақтастығын үзбей, Нұрғиса аталарының жолын жаңа заманға сай лайықты жалғайды деп сенеміз. Облыс орталығынан басталған мерейтойлық осындай тағылымды іс-шаралар өңірдің барлық аудан-қалаларында жыл бойы жалғасады, – деді Д. Есдәулетов.

Ескерткіштің маңында Талдықорған балалар көркем сурет мектебі оқушыларының сурет салу пленері ұйымдастырылып, жас суретшілер дәулескер күйші-композитордың бейнесін қағаз бетіне түсірді. Сонымен қатар Жетісу облысының Дәнеш Рақышев атындағы филармониясының «Жетісу виртуозы» ансамблі шағын концерт қойып, Н.Тілендиевтің шығармаларын орындады.

Б.Римова атындағы драма театрында Дәнеш Рақышев атындағы филармонияның Мұқан Төлебаев атындағы қазақ халық аспаптары оркестрі жүз жылдық мерейтойға орай «Өз елім» атты концерт өткізді.

Жетісу облысы әкімінің баспасөз қызметі

ҰЛТТЫҚ ҚҰРЫЛТАЙ

БУРАБАЙ, 2025 жыл

14 марта в Бұрабае состоялось IV заседание Национального курултайа с участием Главы государства Касым-Жомарта Токаева. Глава государства затронул широкий спектр актуальных вопросов, но особое внимание уделил развитию регионов, налоговой реформе и формированию новой идеологии, которые станут драйверами развития страны.

Сильная страна во всем

С моей точки зрения, девиз «Сильные регионы – сильная страна», который подчеркнул Касым-Жомарт Токаев, актуален как никогда. На сегодняшний день лишь три региона страны являются донорами бюджета, в то время как остальные не могут самостоятельно развиваться без субвенций из центра. Каждый регион Казахстана обладает уникальным потенциалом – человеческим, ресурсным, экономическим. Для сокращения разрывов в региональном развитии необходимо определить регионы, отстающие по инфраструктуре, социальному обеспечению и экологическим показателям, и сфокусировать усилия на устранении этих диспропорций. Именно поэтому инициатива Президента по разработке Концепции регионального развития абсолютно своевременна.

Касым-Жомарт Токаев отметил, что ключевую роль в развитии регионов сыграют крупные инфраструктурные проекты, среди которых строительство новых дорог,

аэропортов, промышленных объектов и энергетических мощностей.

Одним из ключевых направлений в речи Президента было воспитание патриотичного и созидательного поколения.

Он призвал граждан отказаться от исторических обид и бесплодного критиканства, сосредоточившись на созидательной работе, а также подчеркнул важность программы «Адал азамат» для воспитания молодежи и разработки Концепции. Я полностью согласен с Главой государства: возвращение в молодежи комплекса жертвы тормозит развитие стремления к созиданию. Без духовной силы, гордости за труд и подвиги наших предков, а также без преодоления навязанного постколониального синдрома молодежь не сможет стремиться к светлому будущему, уважению друг к другу и укреплению межнационального единства.

Алияр ЖУМАГАЛИЕВ,
директор ШПНО УЦА,
член общественного
совета г.Текели

Молодежь – наше будущее

14 марта Президент Казахстана Касым-Жомарт Токаев высоко оценил роль Национального курултайа в обновлении общества. Глава государства считает, что важно «донести до людей принципы государственной политики. Мы должны быть примером для всех. Следует продвигать талантливых и способных граждан, прежде всего, из числа молодежи».

Глава государства призвал молодежь стремиться к инновациям, сохраняя при этом национальную идентичность. Кроме того, Касым-Жомарт Токаев подчеркнул важность инвестиций в образование. Колледжи играют ключевую роль в формировании профессиональных навыков и подготовке студентов к успешной карьере в различных сферах.

Помимо теоретического обучения, они предоставляют возможности для практического опыта, что позволяет студентам приобретать умения и навыки, необходимые для вхождения в профессиональную среду.

Президент сказал: «Чтобы вырастить прогрессивное поколение, образование и воспитание детей должны всегда идти вместе». Он говорил о программе «Біртұтас тәрбие» – ключевые ценности, определяющие образ нации. Так же Президент подчеркнул, что к 40-летию Независимости Казахстан должен добиться прогресса в цифровизации и искусственном интеллекте.

Президент отметил, что главная цель – строительство Справедливого Казахстана, государства равных возможностей для всех и каждого. Эта задача по силам ответственным гражданам.

«В своем интервью газете «Ана тілі» я определил ряд новых задач на ближайшую перспективу. Главная цель – строительство Справедливого Казахстана, государства равных возможностей для всех и каждого. Эта задача по силам ответственным гражданам. Ведь именно ответственный гражданин – Адал азамат – живет по принципам, которые неразрывно связаны с гуманистическими идеями ислама. Ислам – неотъемлемая часть мировоззрения и образа жизни казахского народа. Эта религия глубоко переплетена с обычаями и традициями наших предков. Эти две важнейшие ценности – вера и традиции – являются незыблемой основой нашей национальной идентичности», – отметил Касым-Жомарт Токаев.

Динара ЧАБЕКОВА,
педагог-логопед СШ №6

Работа по газификации

До образования области Жетісу было газифицировано всего 5 населенных пунктов. Таким образом, на сегодня в регионе газифицировано 84 населенных пункта, из них 21 получили доступ к газу с начала этого года.

Согласно поручению Президента страны газификация является одним из основных направлений работы руководства области. Так, к концу 2025 года будут газифицированы все 126 населенных пунктов от Кербулакского района до Талдыкоргана, включая Панфиловский район. В результате доступ к газу получат свыше 500 тыс. жителей или 71,4% всего населения.

Как отмечают местные жители, приход голубого топлива значительно улучшил уровень жизни населения:

– С 2023 года в наше село начал приходить газ. Узнав об этом, мы построили для своей семьи новый дом, потому что уже не надо будет топить печь, делать заготовку угля, дров. Теперь в нашем доме есть и вода, и газ. Тепло, уютно, комфортно. Очень радует, что государство создает условия для сельского населения, – сказал житель села Алдаберген Коксуского района Кудайберген Махметов.

Стоит также отметить, что в августе 2024 году в регионе начато строительство магистрального газопровода «Талдыкорган-Ушарал». Реализация данного проекта позволит

обеспечить газом 66 населенных пунктов Алакольского, Аксуского и Сарканского районов. Строительство будет завершено осенью.

Кроме того, для дополнительного обеспечения региона природным газом ведется подготовительная работа по проекту строительства лупинга (второй нитки) магистрального газопровода «Алматы – Талдыкорган».

К слову, в регионе в сфере работ по газификации создано порядка 1800 постоянных и временных рабочих мест.

Что касается вопроса стоимости подключения к газу, то благодаря принятым по поручению акима области мерам в регионе была создана конкурентная среда, и цена подключения от газопровода до точки в доме (до 25 метров) была снижена до 170-175 тыс. тенге без учета стоимости котла и комплектующих. Между тем за последние 1,5 года из бюджета было выделено 500 млн. тенге на приобретение 1600 газовых котлов для населения. При этом жите-

лям не нужно оплачивать их стоимость сразу, так как предусмотрена рассрочка на 10 месяцев.

В целом к 2028 году будут газифицированы все 192 населенных пункта области Жетісу, подлежащих газификации. Благодаря чему доступ к газу получат свыше 624 тыс. жителей или 91% всего населения региона.

Таким образом, акимат региона продолжит работу по газификации с целью повышения качества жизни населения области Жетісу.

Пресс-служба акима области Жетісу
Фотографии из архива
пресс-службы акима области

► ИНФРАСТРУКТУРА

Реализуются проекты

С 2022 года подрядной организацией ТОО «Әлия Сервис» на территории города Текели реализуется проект «Строительство подводящего газопровода и газораспределительных сетей». Заказчиком данного проекта является государственное учреждение «Управление энергетики и жилищно-коммунального хозяйства области Жетісу».

Также с 2021 года подрядная организация ТОО «Риголит» ведет работу по реконструкции внутриквартальных тепловых сетей микрорайона «Алатау». После завершения вышеуказанных работ, данные подрядные организации приступят к восстановительным работам и благоустройству. В связи с реконструкцией тепловых, водопроводных сетей, строительством газопровода, в 2024 году были проведены работы только по текущему ремонту дорог.

Вместе с тем, в текущем году на территории города планируется реализация проектов по реконструкции канализационных и водопроводных

сетей. На 2025 год запланирована реализация нескольких проектов, таких как: капитальный ремонт ул. Конаева от въезда в город до моста ул. Гагарина, протяженностью 6 км. Средний ремонт дорог: участок ул. Конаева от ул. Гагарина до ул. Кошевого, протяженностью – 12 км и промышленной зоны по ул. Конаева от СТО «ПИТ СТОП» до улицы Шевченко протяженностью 1,2 км.

Ринат ДЖЫЛКЫБАЕВ,
и.о.руководителя ГУ «Отдел жилищно-коммунального хозяйства, пассажирского транспорта, автомобильных дорог и жилищной инспекции города Текели»

Озеленение территории

28 марта на территории физкультурно-оздоровительного комплекса депутаты городского маслихата высадили 11 саженцев плодовых деревьев.

Высадка таких деревьев не только значительно улучшает эстетический облик физкультурно-оздоровительного комплекса, но и создает комфортные зеленые зоны, уменьшающие уровень загрязнения воздуха от автомобильного транспорта и способствующие улучшению экологической обстановки.

Кроме того, на территории города на постоянной основе проходят общегородские субботники, где проводятся санитарно-уборочные работы в общественных местах, парках, на площадях и в районах жилых домов. Участие в общегородском субботнике принимают сотрудники государственных организаций, предприятий, а также местные жители. Также сотрудниками ГУ «Отдел жилищно-коммунального хозяйства, пассажирского транспорта, автомобильных дорог и жилищной инспекции города Текели» были проведены разъяснительные беседы с населением города о соблюдении чистоты прилегающих территорий в многоквартирных и частных жилых домах.

Страницу подготовила Виктория ПАСТАРНАК

ҰЛТТЫҚ ҚҰРЫЛТАЙ
БУРАБАЙ, 2025 жыл

«Адал азамат» – біртұтас тәрбие

Ел ертеңі, ұрпақ болашағы үшін алаңдайтын, ұлт мүддесі үшін жанын салып жұмыс істейтін қазақстандықтар Ұлттық құрылтай жиыны жай ғана басқосу емес, іргелі жобалардың, ілкімді істердің бастауы екенін ұқты. Бурабайда өткен Ұлттық құрылтайдың төртінші отырысында ел тағдырына қатысты қадау-қадау мәселелер көтеріліп, ұтқыр ұсыныстар айтылды.

Мемлекет басшысы дамудың сан саласындағы түйткілдерді таразылап, әділетті, қауіпсіз, таза, қуатты Қазақстанды құру идеясы төңірегінде топтасып, кез келген мәселені тиімді шеше алатын әлеуеті мықты ел болуымыз керектігін алға тартты. Ұрпақ қамын бірінші орынға қоятын ана әрі ұстаз ретінде ел Президентінің адам және оның жасампаздық әлеуеті біздің күшіміз екенін айтып, білімді, еңбекқор әрі мақсатшыл азаматтар ғана елімізді табысқа жеткізетініне айрықша көңіл бөлгені көкейге қонғанын айтқым келеді. Иә, біздің

елімізде дүние есігін ашқан әр сәби ер жетіп, білім алып, өмірден өз орнын табуы үшін мемлекет қолдауына ие екенін білеміз. Соның қатарында «Ұлттық қор – балаларға» және «Келешек» бағдарламалары, тегін орта білім, колледждер мен жоғары оқу орындарында білім алуға бөлінетін гранттар бар. Ата-ананың мейіріміне шомылып, ұстаздардың тәлімін алып, мемлекеттің қолдауын сезініп өскен азамат отаншыл, адал, еңбекқор болары анық.

Бүгінгі таңда жас буынның тәрбиесіне

барынша көңіл бөлу, жат қылықтардан, теріс жолдан сақтандыру мәселесі өзекті болып отыр. Былтырдан бастап мектептерде «Біртұтас тәрбие» бағдарламасы қолға алынып, бірқатар жұмыстың жемісті нәтижесін бағамдадық. Мемлекет басшысы Қ.Тоқаев: «Жобаның түпкі мақсаты – отаншыл, білімді, жасампаз ұрпақ тәрбиелеу. Мұның бәрі – адал азаматқа тән қасиеттер. Құрылтай мүшелері алдағы уақытта осы бағдарламаны «Адал азамат» деп атауды ұсынып отыр. Мен бұл ұсыныспен толық келісемін», – деді. Діптеген межеге жетіп, елжанды азаматтарымыздың ел мүддесі үшін адал еңбек етіп, мерейлері тасыған күнді бірге көрейік.

Эльмира ИМАНБЕРДИЕВА,
Текелі қалалық
Аналар кеңесінің төрағасы

қарызсыз
ҚОҒАМ
әлеуметтік жоба

Қарызсыз өмір сүр!

Жалпы халыққа, әсіресе, әлеуметтік осал топтағы азаматтарға қаржылық тәуелсіздікке жету жолын нұсқаған «Қарызсыз қоғам» жобасы биыл да жалғасын тауып, тұрғындардың әлеуметтік жағдайын жақсартуға септігін тигізуде.

Жоба азаматтардың қаржылық сауаттылығын арттыру, банктік қарыздар мен микрокредиттер бойынша проблемалық берешекті реттеуге жәрдемдесуге бағытталған. Мәліметтерге сүйенсек, былтыр 7 мыңнан астам жетісулық азаматқа кәсіби мамандар қаржылық білім берді. Олардың қатарында зейнеткерлер, үй шаруасындағы әйелдер, студенттер, курсанттар және басқа да әлеуметтік топ өкілдері бар. Қаржылық сауаттылыққа оқыту биыл да қолға алынды. Оқу онлайн және офлайн түрде өтеді. Оған 90 күннен астам қаржы бар тұрғындар қамтылып, оларға қаржылық сауаттылық бойынша бағыт-бағдар беріледі. Заңгерлер аресттен алып тастау, қарызды қайта құрылымдау, сотқа дейінгі және сот банкроттығы, төлем қабілеттігін қалпына келтіру және алаяқтық туралы мәселелер бойынша тегін кеңес береді. Оқу барысында қаржыны дұрыс басқару, бюджетті жоспарлау, шығындарды бақылау, қарыздарды өтеу және қосымша табыс көздерін табу мүмкіндіктерін үйренуге болады. Қатысушылар үшін қаржылық аспектілерді жақсы түсінуге көмектесетін семинар, тренингтер және жеке кеңестер өткізіледі. Сонымен қатар күндізгі форматтағы оқытудан бөлек, кез келген адам qoqamfin.kz онлайн-платформасын пайдалана алады. «Қарызсыз қоғам» жобасы бойынша текеліліктер және Рудничный ауылының тұрғындары қалалық жұмыспен қамту және әлеуметтік бағдарламалар бөлімінен немесе «AMANAT» партиясының қалалық филиалынан толық ақпарат алып, арнаулы курсқа жазыла алады.

ЖҰМЫСШЫ
МАМАНДЫҚТАРЫНЫҢ
ЖЫЛЫ

2 сәуірде Текелі кәсіптік колледжінде Жұмысшы мамандықтар жылы аясында «Атамекен» Кәсіпкерлер палатасының Жетісу облысы және Текелі қалалық филиалының мұрындық болуымен «Мен және менің тәжірибелік тәлімгерім» байқауы өтті.

Тәлімгерлік тәжірибесі

Дуалды білім беру жүйесінде тәжірибе қалыптастырған оқу орны әлеуметтік серіктес кәсіпорындардағы тәлімгерлермен өте тығыз байланыс орнатқан. Тәлімгерлік институтын дамытуға бағытталған іс-шара басында кәсіптік колледж директоры Еламан Бердіқожа байқауға тәлімгерлердің қатысуын қамтамасыз еткен әлеуметтік серіктес кәсіпорындарға және демеушілік көрсеткен Кәсіпкерлік палата өкілдеріне алғыс білдірді.

Текелі кәсіптік колледжі студенттерінің өндірістік тәжірибеден өту барысында кәсіпорындардан бекітілген тәлімгерлерінен үйреніп-білгендерін, жетістіктерін қағаз жүзіндегі есеппен ғана шектемей, көпшілік алдында паш етуге мүмкіндік туды. Байқауға студент және тәлімгерден тұратын 8 топ қатысты. Атап айтсақ, Артем Леонтьевтің тәлімгері кәсіптік колледж түлегі, «Pit Stop» ТҚКС автомобиль жөндеу шебері Денис Корнев,

Кирилл Мартыановтің тәлімгері балалар мен жасөспірімдердің туристік және өлкетану орталығының педагогі Тілеубек Секман, Ділназ Елібаеваның тәлімгері «Текелійский энергокомплекс» ЖШС маманы Анна Мартыненко, Анастасия Грачеваның тәлімгері «Ньяла» кешенінің бас аспазы Владимир Веселкин, Абылайхан Дәулетбаевтың тәлімгері «Grindstone» ЖШС дәнекерлеушісі Ерболат Иенбергенов, Софья Тыщенконың тәлімгері «Алтын Чажа» шипажайының әкімшісі Нина Авраменко, Алексей Бровичевтің тәлімгері №6 ОМ информатика пәнінің мұғалімі Мадина Ахметова, Антон Колесниковтің тәлімгері электромонтер Александр Кудинов.

Алдымен қатысушылар өз топтарымен, кәсіптік ерекшеліктерімен, өндірістік тәжірибе барысындағы бастамаларымен таныстырды. Екінші кезеңде тәжірибе жинақтаушы мен тәлімгердің бір-бі-

рін қаншалықты жақын білетіні анықталды. Қатысушылардың әрқайсысы өзі және серігі туралы сұрақтарға жазбаша жауап беріп, жауаптардың сәйкестігі бағаланды. Байқаудың үшінші кезеңінде өндірістегі жұмыс барысында туындаған мәселені оңтайлы шешу студентке жүктелсе, оның дұрыс-бұрысын тәлімгері айтты. Келесі кезеңде әр топ пластик түтіктерден биік мұнара тұрғызып, инженерлік дағдыларын сынады. Соңғы кезеңде қатысушылар әр саладағы сұрақтарға жауап беріп, білімдерін көрсетті.

Қазылар алқасының шешімімен жүзден жүйрік шыққан Анастасия Грачева мен тәлімгері Владимир Веселкин жеңімпаз атанды. Жүлдегерлер диплом және бағалы сыйлықтармен марапатталды.

Жұмысшы мамандығының мәртебесі артқан байқауда белгілі бір кәсіп иесі болуды таңдаған жастар өндірістік тәжірибе кезінде тәлімгерден тәлім алудың маңызын ұғына түсті.

28 наурызда Талдықорған қаласындағы №12 орта мектеп-гимназиясының базасында Ұлы Отан соғысындағы Жеңістің 80 жылдығына орай 11-сынып оқушылары арасында «Сардар» облыстық кешенді олимпиадасы өтті.

«Сардар» сыны

Өскекең ұрпақты қазақстандық патриотизм рухында тәрбиелеу және олардың азаматтық сана-сезімін қалыптастыру мақсатындағы олимпиада үш кезеңнен тұрды. Әр аудан, қаладан іріктеуден өткен 3 ұл қатысты. Теориялық кезеңде қатысушылар математика, физика, орыс тілі, қазақ тілі және

алғашқы әскери дайындық пәндерінен тест тапсырды. Практикалық кезеңде АК-74 автоматын жартылай бөлшектеу және жинаудан, саптық дайындықтан нормативтер орындады. Ал дене дайындығын анықтау кезеңінде 3 мың метрге жүгіру, кермеге тартылу және 100 метрге жүгіру сындарынан өтті.

Текелі қаласынан қатысқан Қайрат Рамазан мен Құрманғазы Мұраттың шәкірттері жақсы нәтиже көрсетті. Практикалық кезеңнен №9 орта мектебінің оқушысы Алинұр Қуаныш 1-орын, №8 орта мектебінің оқушысы Жасұлан Моминов 2-орын иеленді.

Ал жалпы есепте №5 орта мектебінің түлегі Батыржан Еркінұлы 3-орынға қол жеткізіп, республикалық «Сардар» кешенді олимпиадасына қатысуға жолдама алды.

Торғын ТҰРЛЫБАЕВА

► БАҚТЫБАЙ ЖОЛБАРЫСҰЛЫ – 190

Жетісу өңіріндегі атақты ақындардың бірі, өлеңнің өрен жүйрігі Бақтыбай Жолбарысұлы 1835 жылы Текелі аңғарында дүниеге келген. Төле бидің қызы Ұланбике мен Жанғабыл бидің ұлы Жылкелдінің кіндігінен Ескелді би мен Естай тараған. Ал Бақтыбай Естайдың ұрпағы Аңламастан туған Жолбарыстың ұлы. ХІХ ғасырдың екінші жартысында айтыс ақындарының «алмас қылышы, наркескені» атанған Бақтыбай Жолбарысұлының өскен ортасы мен өмір жолы, ақындығы хақында сыр шертетін жазушылар Тұрсын Әбдуәлиев пен Сәбит Биболовтың «Бақтыбай ақын» романының орны бөлек. Бақтыбай ақын туралы жан-жақты білгісі келетін жан осы романды оқуы керек. Кітапты қалалық кітапханадан табуға болады. Дүлдүл ақынның 190 жылдық мерейтойына орай қос қаламгердің туындысынан газет бетінде үзінді жариялап тұруды жөн көрдік.

**Тұрсын ӘБДУӘЛИЕВ,
Сәбит БИБОЛОВ**

Бақтыбай ақын

Жылқы жылы тұяғын төсеп өтті. Қыс қатты болды. Текелі аңғарының қос қапталын ат тізесінен асқан қалың қар бүркеп, апта бойы аңыраған үскірік қайрап, қасаттанып жатып алды. Алдыңғы жылдарда Қора жақтағы түстік беткейдің алашарбыланып жататын жайылымға жайылып қоңын бермей шығатын мал жануар тепсіндеп отау орнындай алаңқай қалмай отығу түгіл күйіс қайыруға талғажу таппай қыс ортасы ауа жұтай бастаған. Наурыз туа төлдеген ұрғашы мал көкектің ортасында ойсырап, мамырға жетпей қаусаған ақсүйекке айналған. Осындай жылқы жылының жұтын басынан кешкен Сиыршы руының рухы жүдеп, «апырым Аллалап», өздерінің аман қалғандарына тәубалап тағдыр кешкен. Аңламас қарт өзінің өзгенін өрген үш ұлдың кенжесі – Үденін бақилыққа ұзатып салып, қос ұлы Аю мен Жолбарысына амандық тілеп, тірліктің таспиығын тартып қала берді.

Күн жылынып, ағыл-тегіл еріген қар күнгей беткейден ойып ішкі қабырғасына тас қалап салған қатарлас үйлердің о жақ, бұ жағынан сарқырай ағып, желке тұстан тамшылап, қора-қопсының да ішіне іркіліп келкі бастаған соң Аю мен Жолбарысты ауылдас ағайындары кетпен-күрек ұстатып, қыстаудың беткей сыртын орағыта суағар арық қаздырып, аман алып қалды. Мұндайда құдайлық беріп, құлшылық ететін ата дәстүрмен ауыл-аймақтың дұғасын қанағат тұтқан. Ел тараған соң, үлкен келіні Жанбикеке аталық ниетін білдірген:

– Шырағым, енең марқұмның «ұзын сарыға» сақтайтын сарқыты болушы еді.

– Бар ғой, ата. Соғымның соңы әлі әжептәуір. Құдай мына қыстың қыспаққа аларын аңғартқандай, сойған соғымдарымыз шүйгін шыққанын айтсаңызшы.

– Құдай-ау, келініңіздің құрсағынан шыққан үш немереңіз бен кенжеңіз Үденнен үміт үзіп, азын-аулақ қыл құйрықтыдан құрық сүйретіп отырғанымыз мынау. Біздің бүгінгі бір тойғанымыз кемтігімізді толтырар дейсіз бе? – деп, үлкен ұлы Аю күңкілдеп теріс қарады.

– Қой, балам, «Жұт болмай, құт қонбайды» деген бабаларымыз. Қаратүнек түннен кейін жарқыраған таң атпай тұрмайды. Шешең марқұм Алланың әмірімен мәңгілік мекенін тапты. Менің де пешенеме жазылған тағдырым таусылмас дейсің бе? Ертең-ақ әкеңе ел жиналып, иман тілеп жатпасын қайдан білесің? «Үмітсіз – шайтан» деген бұрынғылар. Бүгін басымызды қосып, анаңның сақтаған сарқытынан шүйіркелесіп отырып дәм таталық. Астан кейін дастархан жиналып, Жанымбике ыдыс-аяғын жууға ыңғайлана берген. Атасының баяу жөткірінгенін естіп, айтары барын аңғарып, мойын бұрған. Түйсігімен түсінгені алдамапты. Атасы ұлдарына бір-бір қарап алып, ойын арыдан қозғады.

– Балаларым, талай естігенбіз демеңдер. Біздің тегіміз алты Алашқа аты мәлім – Төле би мен Жанғабыл биден басталады. Естай әкем мен Ескелді атам Ұланбике әжем мен Жылкелді атамның балалары. Сол әулие бабаларымыздың кіндігінен жаралған жарықтықтарымыз. Ескелді атамызды ел таныған, киесіне сыйынбас кісі қалмас

кейінде. Ал, әкем Естайдан қалған біздің соңымыздан атағы алты Алашқа жайылған ақын шығар деген Төле би бабамыздың әулиелік болжамы онша алыс емес екеніне сенемін. Біздің ұрпағымыз сонымен сарқылар. Ал, Ескемнің кейінгі әулетінен әлемге әйгілі оқымысты ұрпақ өмірге келер...

– Әке, алжығанның айғағын айтқандай әуеніңізге тағы бастыңыз ба? Жанбике екеуміздің одан үміт үзгенімізді білесіз ғой.

– Е, Жолбарысым бар, келінім – Шәукенің құрсағына да Құдай Тағала бір нәрсе берер-ау. Менің өткен таңсәріде көрген түсім бекер емес. Таңғы намаздан кейін қисайғанымда көзім ілініп кеткен екен. Ақ кебенек киген ақсақалды қарт «біссімллә» деп басыма тақия кигізді де, ғайып болды.

– О, далбасаны мият тұтқан алжыған әкем-ай! «Түс – түлкінің боғы» демеуші ме еді. Жә, Жолбарыс, жүр, далаға шығып, ана уақжанға шөп салайық. Бірімізді – Аю, бірімізді – Жолбарыс деп атағанда елдің алдына шыққанымыз кәне. «Қазақ ырым етер, ырымы қырын кетер» дегенді мен емес, бұрынғылар айтып кеткен, – деп Аю есікке беттеді.

– Аға, «Жақсы сөз – жарым ырыс» деген ғой. Әкемнің аузын қақпайлай бермесеңізші.

– Сенің қатының да бала табар бұйырса. Бірақ туарын айтпа, тұрарын айт. Әйтеуір Жанбике екеуміздің жолымызды бермей-ақ қойсын сендерге...

Күйіне күңкілдеген бойда қораға інісінен бұрын еніп кетіп еді, бір ешкінің барынша бақырып қалғаны естілді. Шамасы, ағасының жануардың жанына батыра қинап жібергенін аңғарды. «Таз ашуын тырнадан алады» деген осы-ау деп, налыған қалпында күндіз босатып қойған шөпті қораның қабырғасындағы ойығына құшақ-құшақ етіп әкеліп тастай бастады.

Елең-алаңда «құс қанаты» жауып, етік басы көмілердей түсіпті. Малын қорадан шығарып, ертеңгі шайға отырған күйеуіне Жанымбике жанаса бере сыбыр ете қалды.

– Осыдан тұрған соң кетіп қалма. Өзіңе айтарым бар.

– Жаңағы Шәуке келін ертелетіп неге келіпті?

– Айтамын дедім ғой. Орағытпай шыдасаңшы.

– А, орамал шыдамайды дейсің бе, балам? Уағы жеткен соң адам да тозады, – деп Аңламас қарттыңтан мүкіс тартқан құлағы шалып қалған сөзді айдалаға бұрып жіберді.

– Айтқаныңдай мұның ортасы жұқарып, сөтінеп барады екен.

– Жаңа орамал бар, ата. Енді соны шығарамын ғой.

Қозы-лағын енелерінен бөліп, күркеге кіргізіп жатқаны сол еді, арқан бойы арырақ тұратын Жолбарыс жетсін. Аңламастың бәйбішесі көзі тірісінде әдетке айналдырған ырымы – ертеңгі шайды әр баласына өз отбасында ішуді үйреткен. «Таңғы нәсіп тәңірден» деген, аздаң Алла Тағала нәсіп шашады дейді. Сол нәсіптерің өзгенікінен емес, өз дастархандарыңа түссін, – деп келінде-рінің құлағына құйып, дағдыландырып еді. Түскі асты бірге ішуге әбден бейім-деп, өзі өмірден өткенше сонысынан айныған емес. Шалынан мүшел жас кіші болғандығынан емес, Айғаным кемпір

табиғатынан ширақ жаралған жан еді. Кенжесінен, үш бірдей немересінен бір жылдың айналасында айырылып қалғандықтан ба, әлде жұт боларына көрінді ме, әйтеуір кемпір күрт түсіп кетті де, ауырмай-сырқамай бұрнарғы жылы дүниеден озып кете берді.

Інісінің қоршаулы албарға күндегі-ден едәуір ертелетіп кіріп келгенін көріп, Аю оның сәлемін алысымен тіл қатты.

– Мал өргізуге келдің бе? Әлі ерте. Кішкене күн көтерілсін. Беткей шуақтана шығарарсың.

– Аға, бүгін... ана... деймін де... ана...

– Ей, не болды? Бүйтіп күмілжімеуші едің ғой. Әйтеуір тыныштық па? Айтарыңды шығарсаңшы бері көмекейіңнен.

– Мен Ешкіөлмес жаққа барып қайтам деймін.

– О жақта біреу сарқыт сақтап қойып па? Барарсың жер-аяғы кеңіген соң. Әлде нағашылағың келіп тұр ма?

– Қарабұлақтың маңайында қар қалмаған шығар ендігі. Текеліден жазыққа шыққан соң сәуірде жусан бөртеп, жер бетін сарғалдақ жабушы еді ғой. Бозторғай келген шығар ендігі. Мен барып қайтайын, малды қағыл-қағылға өзіңіз жайып көрерсіз.

– Мынау не деп тұр өзі? Жалғыз биені сен мініп кетсең, мен жаяу сумаңдаған ешкілерді қайырамын деп таңым айырылмай ма? Аты-жөні жоқ аяқ астынан сердебешіл бола қалғанын қарай гөр өзінің...

Анадайда қой, ешкі сауып жүрген Жанбике күйеуінің бір қыңырайса, ырық бермейтін мінезін білетіндіктен, сөзге араласуға бекінді.

– Аю, Аю деймін. Бері келші, келе ғой енді.

– Ой, немене, таң атпастан екеуің екі жақтап маған құштар бола қалдыңдар тегі.

Жанымбике ерінің қылша дертінен балалары бірінің артынан бірі шетінеп кеткелі бері осындай сөзге келмей, шақырайып шыға келетін мінез тапқанына кешіріммен қарайтын болған. Әйтпесе баланың тұңғышы, атасының баласы деп еркелетіп өсіргендіктен, бұрын да онша «қарағым» емес еді. Әншейінде сабырлығынан сырбаздығы басым ерінің ендігі жерде шытынаған әйнектей тырсылдап шыға келетінін ақылмен арнасына түсіруге машықтанған.

– Аюеке, келе ғойшы енді.

Терісіне сыймай жанына барған еріне:

– Байғұс-ау, әлгінде келініңнің келіп кеткен жайын тыңдашы. Келінің жерік көрінеді.

– Е, енді қайтейін сонда? Жерік асы не екен о баланың? – Аю сабасына түсіп, жуаси сөйледі.

Жанбике екеуінің «Құдай оңлап келін бір нәрсе көтерсе, бауырымызға салып алайық» деп келісіп қойғандары есіне түскені қаратты.

– Айналайыныма кеудемізде жанымыз барда жер бетіндегі жорғалаған мен көкте ұшқанның керегін ұстап әкелерміз. Бірақ мына қыс аяғы ұзаққа созылып, көктем әлі ызғарынан арылар емес. Мал ақсыз төлдеп, әбігерге салып жатқаны мынау. Мамырдың ортасынан ауғанына қарамастан әлі құс екеш құс та келмей жатқан жоқ па. Ана ерте қараятын қырдың қоңыр даласы болмаса, өзен бойындағы тал-тоғай да енді-енді бүршік

БАҚТЫБАЙ АҚЫН

жарғалы тұр.

– Ендеше, ана тарғыл қайнымның (Жолбарысты жеңгелері осылай айтатын) жолын бөгеме.

– Ойбай-ау сонда неге жерік болыпты келін? Айтсаңшы.

– Бозторғайы бола ма, бұлбұл бола ма, әйтеуір сайрайтын құстың тілі мен көмейін жесем деп аңсап, шыдамай жүр.

– О, сығыр құдай, Балқаштың мекіре балығы немесе қасқыр-қабылан болса бір сәрі. Бұлбұл әлі келген жоқ. Бірақ Ешкіөлместің жусанды үстіртінде бозторғай қалықтайтын мезгіл туды. Ана сенің Тарғылыңның ойындағысы осы екен ғой. Барсын онда.

– Әй, Жолбарыс, бара ғой. Көп кешікпей қайтарсың. Әйтеуір таппай қайтпа.

Аю Үден інісінің төменгі ауылдың бірер баласымен солқылдақ көкталдың жас шыбықтарынан күркешік шарбақ тоқып, ішіне дән шашып, ағаш бұтағына қондыратын да тығылып аңдып жататынын еске алды. Бұлбұл ішіне енгенде маңдайшасына ілініп қойылған ергенегін байлап қойылған жібін тартып қалып, талайын ұстап әкеліп жүруші еді. Бірен-саран Аңламас қарт «обал болды» деп кенжесіне босаттырып жіберетін. Бәз біреулері еркіндігін аңсап, торда торығып өліп қалатын. Аю өзінен-өзі мырс ете қалды. Әлгі «Жоқ нәрсенің бәрі қат. Иттің боғы дәрі болса, дарияға тышар» деген осы екен-ау деген ойдан езу тартып еді. Сөйтті де кенет балта, қайрағын ала салып, табанда сарқырап жатқан Қаратал өзенінің талы қалың өскен қапталына тарта жөнелді.

– Әлгінде мекіре балықты аузына беркер алған жоқ. Жолбарыстың келіншегі Шәукені Балқаш бойындағы Бәйшегір руынан түсірген еді. Сондағы Жалайырдың Дәуітбай байдың (Жәлменденің әкесі) жылқышысы Қалымбектің қызы. Ана жылдары Текеліні өрлей жайлауға көшіп бара жатқанда Аңламас екеуі танысып, осында екі-үш күн ерулеген кезінде ерулігін беріп шығарып салған. Аңламастың бәйбішесі Айғаным бір көргеннен «Қалымбектің қызы оңқай асықтай бала екен. Дәм тартып Жолбарысыма серік болса, шіркін» деп сүйсінген де қойған. Кемпірі қайтыс болысымен осы айтқаны есіне түсіп, қасына қара тілдің шешені Қарекені, Жолбарысын ілестіріп барып, құда түсіп қолына қондырған-тын. Аңламас келінінің дәмелі екенінен бейхабар. Күн арқан бойы көтеріле бере албардағы малды көріп қайран қалды. «Апыр-ау, бұл ұлдар қайда жүр?» Дауыстап шақырмақ болып еді, төменгі өзектен Аю шыға келді. Арқасында бір бума көк шыбық. Шал аң-таң.

– Балам-ау, бұны қайтесің?

Аюда үн жоқ. Қысылып тұрғанын аңғарған әкесі ары қарай қазбаламады. Екі қолын артына ұстап, кейде күн шуақтап отыратын шөп сағырының үстіне барып жайғасты.

(Жалғасы бар)

► К 125-летию САБИТА МУКАНОВА и 105-летию САУРБЕКА БАКБЕРГЕНОВА

Великие люди страны

27 марта в городской библиотеке прошло мероприятие посвященное 125-летию Сабита Муканова и 105-летию Саурбека Бакбергенкова. Участие в мероприятии приняли ученики средней школы №3, а также гость из Азербайджана, методист по единоборству Академии спорта Азербайджанской Республики Р. Мамедов.

Сабит Муканов – один из классиков казахской литературы, писатель, общественный деятель. Он возглавлял Союз писателей Республики, был депутатом пяти созывов Верховного Совета, написал множество литературных произведений в различных жанрах. Его труды были изданы далеко за пределами Казахстана.

В возрасте 14 лет юношу увлекла поэзия, и он начал пробовать создавать первые стихотворения. Вдохновением для него служила родная степь. С 22 лет его стихи и агитационные заметки стали печататься. В 26 лет был издан первый поэтический сборник, молодой человек пробовал себе в прозе. Его талант помогал пропагандировать идеи и поддерживать новую власть. Муканов начал сотрудничать с различными изданиями, параллельно продолжая учиться: Окончив Московский Институт красной профессуры в 1935-м (литературное отделение), он преподавал в Казахском педагогическом институте.

Два раза становился главой республиканского Союза писателей – в середине 1930-х и с 1943-го по 1951-й годы.

Быть писателем в 1930-х годах непросто. Муканову приходилось участвовать в политических играх, чтобы выжить. Так, в 1936 году в «Казахской правде» появилась его критическая статья под названием «Об ошибках писателя Б.Майлина». Но уже в 1937-м та же газета обвинила Сабита Муканова в сотрудничестве с фашистскими шпионами, его

исключили из партии. Сабит Муканов смог избежать ареста и уцелеть в период репрессий. После войны он занял активную позицию общественного деятеля, руководил Союзом писателей, пропагандировал мир. Прожил классик казахской литературы 73 года.

Еще в 1920-е годы Сабит Муканов стал одним из родоначальников жанра социалистического реализма в национальной литературе. Параллельно с поэтическими произведениями, в которых он пытался осмыслить судьбу родного народа при новом строе, он писал очерки и короткие рассказы. Писателя интересовало, как индустриализация влияет на жизнь Казахстана, поднимал он тему казахской женщины в новых условиях. Первым произведением на тему женской доли стал рассказ «Асия» (1925). Спустя много лет появился роман «Ботагоз» (1940), который в 1958 году экранизировал режиссер Ефим Арон.

Книги Сабита Муканова переведены на более чем 40 языков мира. Переводами на русский язык занимался писатель Иван Шухов. Сабит Муканов – классик национальной литературы, который писал произведения в различных жанрах, создавал основы казахской культуры XX века. Он проделал трудный путь от пастуха до уважаемого в стране писателя, к мнению которого прислушивался народ.

Для того, чтобы увековечить память выдающегося писателя казахского народа, общественного деятеля Сабита Муканова

в 1978 году в Алматы был открыт музей в доме, где он жил и работал в 1965-1973 годах.

В доме-музее хранится более 700 экспонатов. Один из них – туфли Сабита Муканова. В 1990 году их передали родственники писателя из Алматы. В 2017 году музей вошел в карту сакральных мест СКО. С каждым годом внимание посетителей к этому месту неуклонно растет.

Дом-музей состоит из пяти комнат. Здесь можно увидеть рабочий кабинет знаменитого североказахстанца. Есть даже печатная машинка, благодаря которой Сабит Муканов создал большую часть своих произведений.

Саурбек Бакбергенков – казахстанский писатель, публицист, переводчик, народный писатель Казахстана. Он являлся автором около 20 романов и повестей о судьбах известных людей, сыгравших историческую роль в жизни казахского народа.

Саурбек Бакбергенков родился в 1920 году в Созакском районе Шымкентской области. Он воспитывался в Туркестанском детском доме, учился сначала в Туркестанском железнодорожном училище, а затем поступил в педагогическое училище, после него окончил учительский институт. В 1939 году был призван в ряды РККА, по окончании Подольского военного пехотного училища участвовал в боях под Москвой в составе 8-й Гвардейской Панфиловской дивизии. Был командиром стрелкового взвода, офицером связи штаба полка.

После демобилизации работал корреспондентом в республиканской газете «Социалистический Казахстан», в Казахском государственном литературном издательстве.

В 1950 году опубликовал повесть о дважды Герое Советского Союза лётчике Талгате Бигельдинове.

Автор трёх повестей, посвящённых Шохану Уалиханову: «Қоянқолға құлаған жұлдыз» («Падающая звезда в Коян-коле»), «Мен сізді сүйемін» («Я вас люблю»), «Тараз көгершіндері» («Таразские голуби»).

Известны его повести и рассказы, посвящённые событиям Великой Отечественной войны: «Қарға тамған қан», «Алтын күрек», «Адам және көлеңке», «Көлеңке», «Талғат», «Белгісіз солдат», «Жанғожин» и другие. В книжном фонде Текелийской городской библиотеки имеются некоторые его книги как на казахском, так и на русском языках – такие, как: «Ақ боз ару», «Қарға тамған қан», «Жанғожин», «Неизвестный солдат», «Разведчик», «След на земле», «Кровь на снегу», «Запасной игрок», «Отец и сын», «Сердце отца».

В конце мероприятия Р. Мамедов отметил, что важно рассказывать молодому поколению о великих людях страны.

► ЗАКОН И ПОРЯДОК

Влечение к азартным играм

Лудомания – это игровая зависимость, патологическое пристрастие к азартным играм. Это означает, что лудоман постоянно вовлечен в игровую активность. В его жизни азартные игры доминируют, отодвигая на задний план дружеские и семейные связи, профессиональную деятельность, любые другие сферы. Поскольку в таких случаях пристрастие к играм перерастает в зависимость, расстройство классифицируется как заболевание, так его рассматривает даже Всемирная организация здравоохранения.

8 июля 2024 года Президент Казахстана Касым-Жомарт Токаев подписал закон по борьбе с лудоманией. Это был важный шаг в борьбе с игровой зависимостью, оказывающей разрушительное влияние на множество семей и отдельных граждан. Полностью закон называется так: «О внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты РК по вопросам игорного бизнеса, лотерейной деятельности, охраны здоровья, государственной инспекции труда, государственного контроля и исключения излишней законодательной регламентации». Законом внедряются ограничительные и стимулирующие нормы, направленные на снижение игровой зависимости населения.

Психотерапевты сравнивают лудоманов с наркозависимыми или алкоголиками – это объясняется схожестью нейробиологического механизма формирования зависимости. Заболевание развивается в четыре основных этапа:

Выигрыш – человек чувствует вкус победы или получения легких денег. Даже минимальные выигрыши могут стать началом развития патологии – они запускают механизм, провоцирующий желание ощущать момент выигрыша снова и снова;

Проигрыш – несмотря на потерю средств или негативные эмоции, у человека включается механизм

стремления к отыгрышу убытков. Ради этого лудоман может тратить свои сбережения, брать кредиты и занимать деньги у друзей;

Безрассудство – является переломным этапом, на котором проявляются откровенно безрассудные поступки. В понимании игромана, все люди, препятствующие достижению его цели, становятся врагами. Чтобы найти средства на очередную ставку, больной может пойти на ограбление и даже убийство;

Безнадежность – завершающий этап появления игровой зависимости. Является сложной степенью развития расстройства, погружает человека в сильную социальную дизадаптацию. На этом этапе, в жизни не остается факторов, приносящих чувства радости и спокойствия – он разочарован в игре, но не может остановиться.

Лудомания часто сопровождается появлением сопутствующих зависимостей и злоупотреблением алкоголем, что дополнительно усугубляет ситуацию. В таких случаях очень важна оперативная наркологическая помощь.

Игровая зависимость у взрослых

Игровая зависимость у взрослых возникает гораздо реже чем у детей и подростков – это объясняется сформировавшимися жизненными принципами и понятиями общепринятой нормы поведения. Однако, наличие тех

или иных факторов может подтолкнуть взрослого человека к развитию игровой зависимости.

Главной причиной игровой зависимости у взрослых являются сильные стрессы и психологические травмы. Всплеск игромании возникает в периоды экономических кризисов. Когда взрослый теряет работу, у него появляются долги, проблемы с ипотекой, кредитные заимствования и т.д. Ошибочным выходом из сложившейся ситуации становятся азартные игры, перерастающие в зависимость и усугубляющие материальное и психологическое состояние человека.

Игровая зависимость у детей

Является полноценной социальной катастрофой современного человечества, которая стала возможной благодаря неконтролируемому доступу детей к компьютерным играм и азартным игровым платформам.

Согласно данным ВОЗ, в современном мире каждый шестой ребенок имеет ту или иную форму игровой зависимости. В большей степени компьютерная игровая зависимость развивается у детей с низким уровнем самооценки и малой социальной активностью. При отсутствии своевременной диагностики и адекватного лечения заболевание приводит к дезадаптации и частичной деградации личности. Ребенок уже не представляет себя в мире без игр.

Последствия лудомании

Любая зависимость, в том числе лудомания, несет ряд неблагоприятных последствий для больного. Характер и сложность этих последствий можно корректировать с помощью своевременного и правильно проведенного лечения.

Самыми распространенными последствиями игровой зависимости являются:

Проблемы в семье – нарушаются нормальные взаимоотношения с близкими людьми;

Финансовые проблемы – появляются долги, проблемы с коллекторами и др.

К самым серьезным последствиям лудомании можно отнести обратимое и необратимое разрушение психики человека, попытки суицида (до 40% больных), а также нарушение закона, которое может привести к заключению.

Профилактика игровой зависимости

Профилактика игромании является лучшим способом предотвратить развитие игровой зависимости у подростков и взрослых. Она заключается в снижении или полном устранении факторов, которые могут привести к развитию зависимости. К таким факторам стоит отнести: стрессовые ситуации, низкое социальное общение, неограниченный доступ к компьютерным играм и игровым сервисам, сомнительный круг общения.

В детском и подростковом возрасте очень важно дать ребенку возможность выплеснуть энергию и найти увлечения в полезных занятиях и спортивных активностях: иметь здоровые хобби, заниматься спортом и вести активный образ жизни.

Страницу подготовила
Виктория ПАСТАРНАК

Террористік акт немесе өзге де құқыққа қайшы әрекеттер жасау қаупі туындаған кезде террористік тұрғыдан осал объектінің басшылары мен персоналы үшін

НҰСҚАУЛЫҚ

Азаматтар жаппай келетін объектінің басшылары мен персоналдардың міндеті:

1. Егер жарылғыш құрылғыға ұқсас бөгде күдікті зат табылса:

– басшының нұсқауы бойынша немесе өз еркіңізбен «102» телефоны бойынша – ІІО-ның кезекші бөліміне (полицияға), «112» – Төтенше жағдайлар жөніндегі бөлімшенің кезекші бөліміне объектінің атауын, оның мекенжайын, затты табу жақын емес қолжетімділікті жабу;

– құқық қорғау органдары, авариялық-құтқару қызметтері келгенге дейін өткізу режимін күшейту, мүмкіндігінше затты табу орнын қоршау, қоршауды орнату және күдікті затты табу орнына 100 м-ден жақын емес қолжетімділікті жабу;

– құқық қорғау органдары, авариялық-құтқару қызметтері келгеннен кейін олардың нұсқауы бойынша персонал мен келушілерді хабардар ету және эвакуациялау шараларын қабылдау;

Күдікті затқа қол тигізуге, оны өз бетінше ашуға, жылжытуға және бір нәрсемен жабуға, су құюға, механикалық әсер етуге, сондай-ақ заттың жанында радио және ұялы байланыс құралдарын пайдалануға қатаң тыйым салынады.

Күдікті затқа қол тигізуге, оны өз бетінше ашуға, жылжытуға және бір нәрсемен жабуға, су құюға, механикалық әсер етуге, сондай-ақ заттың жанында радио және ұялы байланыс құралдарын пайдалануға қатаң тыйым салынады.

2. Телефон арқылы объектіде жарылғыш зат қаупі туралы хабарлама алған кезде:

• егер сіздің телефоныңызда нөмірді анықтау функциясы болса, анықталған нөмірді дәптерге жазыңыз;

• автоматты жауап (автоответчик) функциясы болған кезде оны іске қосыңыз және сөйлесудің барлық барысын сақтауға тырысыңыз;

• егер көрсетілген функциялар болмаса, әңгімені сөзбе-сөз есте сақтауға тырысыңыз, мүмкіндігінше оның мазмұнын қағазға жазыңыз;

• әңгіме барысында қоңырау соққан адамның жынысын, жасын, сөйлеу ерекшеліктерін белгілеңіз (дауыс, сөйлеу қарқыны, айтылу, сөйлеу мәнері және т. б.);

• дыбыстық фонды белгілеңіз (шу, дыбыстар, дауыстар);

• қоңырау сипатын белгілеңіз (қалалық немесе қалааралық);

• сөйлесудің нақты басталу уақытын және оның ұзақтығын белгілеңіз;

• басшының нұсқауы бойынша немесе өзіңіз «102» телефоны бойынша – ІІО-ның кезекші бөліміне (полицияға), «112» – Төтенше жағдайлар жөніндегі бөлімшенің кезекші бөліміне объектінің атауын, оның мекенжайын, затты табу уақытын көрсете отырып болған оқиға туралы дербес

3. Қауіп туралы ақпарат жазбаша түскен кезде:

Жазбаша түрде қауіп-қатерлер мекемеге пошта арқылы да, әртүрлі анонимді материалдарды (жазбалар, дискеттегі ақпарат және т.б.) табу нәтижесінде де түсуі мүмкін.

Қауіпті сипаттағы материалды алғаннан кейін құжаттың мазмұнымен танысқан адамдар тобын шектеу, сондай-ақ оны сақтау және құқық қорғау органдарына уақтылы ұсыну қажет.

Осы мақсатта:

– алынған материалды мүмкіндігінше мұқият ұстау керек, оны таза, тығыз жабылатын полиэтилен пакетке салып, тығыз папкаға салу керек;

4. Объектіде террористік акт жасаған кезде:

4.1. Жарылғыш құрылғы жарылған кезде:

• оқиға туралы Құқық қорғау органдарына дереу хабарлаңыз, жедел жәрдем шақырыңыз;

• адамдарды құтқару, эвакуациялау және қауіпті аймақтан шығару, зардап шеккендерге көмек көрсету және оларды емдеу мекемелеріне жіберу шараларын қабылдаңыз;

• жаппай дүрбелең пайда болған кезде көпшіліктен аулақ болыңыз, жал-ғыз

Есіңізде болсын!

Заттың сыртқы түрі оның нақты мақсатын жасыра алады. Жарылғыш құрылғыларға арналған камуфляж ретінде қарапайым сөмкелер, қораптар, ойыншықтар және т. б. қолданылады.

Егер бөтен күдікті затты табу туралы ақпарат Сіздің жұмыс орныңызға келіп түссе:

• материалдық құндылықтар мен құжаттар орналасқан үй-жайларды жабу, қажет болған жағдайда оларды эвакуациялау шараларын қабылдау;

• құқық қорғау органдарының, авариялық-құтқару қызметтерінің өкілдері келгеннен кейін оларды жағдай туралы хабардар ету, күдікті затты анықтаған жерге қол жеткізу мүмкіндігін қамтамасыз ету, одан әрі олардың нұсқаулары бойынша әрекет ету;

• нысанның одан әрі жұмысын қалпына келтіру мүмкіндігі туралы ақпарат алып, өзінің қызметтік міндеттерін орындауды жалғастырады.

хабарлау;

• құқық қорғау органдарының, авариялық-құтқару қызметтерінің өкілдері келгенге дейін оларды кейіннен эвакуациялау мақсатында объектінің персоналы мен келушілерін хабардар ету шараларын қабылдаңыз;

• материалдық құндылықтар мен құжаттар бар үй-жайларды жабыңыз, қажет болған жағдайда оларды эвакуациялау шараларын қолданыңыз;

• құқық қорғау органдарының, авариялық-құтқару қызметтерінің өкілдері келгеннен кейін оларды жағдай туралы хабардар етіңіз, объектінің аумағы мен үй-жайларына кіру мүмкіндігін қамтамасыз етіңіз, әрі қарай олардың нұсқаулары бойынша әрекет етіңіз;

• әрі қарай жұмысты жалғастыру мүмкіндігі туралы ақпарат алғаннан кейін, қызметтік міндеттеріңізді жалғастырыңыз.

Қазіргі уақытта телефон – кепілге алынған жарылғыш құрылғылар, адамдарды кепілге алу, бопсалау туралы ақпаратты қамтитын мәліметтерді хабарлау үшін жиі қолданылатынын ескерсек, мұндай белгіні назарсыз қалдырмаңыз!

– құжатқа саусақ іздерін қалдырмауға тырысыңыз;

– егер құжат конвертте түссе, оны ашуды конверттің шеттерін қайшымен мұқият кесіп, тек сол немесе оң жағынан жүргізу керек;

– барлық келіп түскен материалдарды сақтаңыз: құжаттың өзі мәтінмен, кез-келген тіркемелер, конверт және қаптама, ештеңені тастамаңыз;

– келіп түскен материалдар тігілмеуі, оларға тіркеу мөртаңбаларын қоюға, жазулар жазуға, мәтіндегі жекелеген орындардың астын сызуға, сондай-ақ оларды бүктеуге және майыстыруға тыйым салынады.

қозғалуға тырысыңыз, ешқашан көпшілікке қарсы қозғалмаңыз;

• егер сіз көпшілікке тап болсаңыз, тұншығып қалмас үшін галстукты (шарф, мойын орамал және т. б.) шешіп, қолыңызды қажетсіз заттардан босатыңыз, оларды шынтағыңызға бүгіңіз және денеге басыңыз, диафрагманы қорғаңыз, киімді барлық түймелерге бекітіңіз;

• көпшіліктің ішіндегі басты міндет – құламау. Бірақ егер сіз құлап қалсаңыз, басыңызды қолыңызбен қорғап, аяғыңызды тез көтеріп, жерден тез ырғақпен тұруға тырысыңыз;

• бөгде адамдарды оқиға орнына жібермеңіз;

• қауіпті заттар табылған жағдайда қауіпті аймақты қоршауға және көлік пен адамдардың өтуіне жол бермеуге шаралар қолданыңыз;

• құқық қорғау органдары келгеннен кейін оларға жағдай туралы хабарлаңыз, – оқиға орнына қол жеткізу мүмкіндігін қамтамасыз етіңіз, алдағы уақытта олардың нұсқаулары бойынша әрекет етіңіз;

4.2. Кепілге алынған кезде:

– орын алған жағдай туралы құқық қорғау органдарына дереу хабарлаңыз;

– қауіпті аймақтан адамдарды алып тастау, қажет болған жағдайда зардап шеккендерге көмек көрсету және оларды емдеу мекемелеріне жіберу шараларын қабылдаңыз;

– өз бастамаңызбен террористермен келіссөздер жүргізбеңіз;

– құқық қорғау органдары, құтқару қызметтері, медициналық көмек автомашиналары қызметкерлерінің объектіге кедергісіз өтуіне шаралар қабылдаңыз;

– құқық қорғау органдарының қызметкерлері келген кезде оларға қажет ақпаратты алуға көмек көрсетіңіз;

– егер қажет болса, қылмыскерлердің талаптарын орындаңыз, егер бұл адамдардың өмірі мен денсаулығына зиян келтірмесе, қылмыскерлерге қайшы келмеңіз, басқалардың өміріне және өз өміріңізге қауіп төндірмеңіз;

– шабуыл жасаушыларды қару қолдануға итермелейтін және адам шығынына әкелетін әрекеттерге жол бермеңіз.

4.2.1. Егер сіз өзіңіз кепілге алынсаңыз:

• ұсталған сәттен бастап әрекеттеріңізді бақылап, босатуға ықпал ететін барлық нәрсені сақтап алу қажет;

• құтқару мүмкіндігін арттыра отырып, ұтымды әрекет ету үшін эмоциялардыңызбен тез күресу өте маңызды;

• лаңкестерге қарсы болмаңыз немесе кедергі жасамаңыз, барлық әрекеттерге лаңкестерден рұқсат сұраңыз;

• өз өміріңізге және айналаңыздағы адамдардың өміріне қауіп төндірмеңіз, қылмыскерлердің талаптарын орындаңыз, ашуланшақтық пен дүрбелеңге жол бермеңіз;

• шабуылшыларды қару қолдануға итермелейтін әрекеттерге жол бермеңіз;

• егер сіз жарақат алсаңыз, айналаңыздағы адамдардан көмек сұраңыз немесе таңу арқылы қан кетуді тоқтатуға тырысыңыз;

• мұқтаж адамдарға көмек көрсетіңіз.

• атыс болған жағдайда бірден жатып, айналаңызға қараңыз, ең жақын баспананы таңдап, толық биіктікке көтерілмей оған жетуге тырысыңыз. Баспана ғимараттардың шығыңқы жерлері, ескерткіштер, бетон тіректер, бордюрлер, арықтар және т.б.;

• балаларды құтқару үшін шаралар қабылдаңыз, қажет болған жағдайда оларды денеңізбен жабыңыз;

5. Өзге де төтенше жағдайлар туындаған кезде

– төтенше жағдайдың туындағаны туралы объектінің басшысына, өзге де жауапты тұлғасына хабарлаңыз, олардың нұсқауы бойынша немесе өзіңіз «102» телефоны бойынша полицияға немесе «112» телефоны бойынша объектінің атауын және оның мекенжайын көрсете отырып, төтенше жағдайлар жөніндегі бөлімшеге дербес хабарлаңыз;

– қажет болса, эвакуация жоспарына сәйкес адамдарды объектіден шығару үшін шаралар қолданыңыз.

• сондай-ақ, қылмыскерлердің мінез-құлқын бақылау, өзара сөйлесулерді мұқият тыңдау, рөлдердің бөлінуін есте сақтау қажет;

• кепілге алынған және қылмыскерлердің тұрған жері анықталған жағдайда, арнайы қызметтер үй-жайда жүргізіліп жатқан әңгімелерді тыңдау үшін қолда бар техникалық құралдарды пайдалануға тырысады. Мұны есте сақтаңыз және қарақшылармен немесе басқа кепілге алынғандармен сөйлескенде, шабуылды дайындау үшін пайдаланылуы мүмкін ақпаратты хабарлаңыз. Кепілге алынған адамды қылмыскерден ажыратуға болатын жарқын және тартымды белгілер, қарақшылардың қарулануы, олардың саны, үй ішінде орналасуы, моральдық жағдайы мен ниеттері туралы ақпарат ерекше маңызды.

4.2.2. Арнайы қызметтермен кепілге алынғандарды босату операциясының жүргізілуі кезінде мынадай талаптарды мұлтіксіз сақтаңыз:

– терезелер мен есіктерден алшақ, еденге төмен қарап жатыңыз, басыңызды қолыңызбен жауып, қозғалмаңыз;

– шабуыл кезінде қылмыскерлер көбінесе кепілге алынғандардың арасында жасырынуға тырысады, сондықтан шабуыл кезінде қылмыскерлердің қаруын алмаңыз;

– ешбір жағдайда арнайы қызмет қызметкерлерімен кездесуге немесе олардан қашпаңыз, өйткені сізді қылмыскерлер деп қателесуге болады;

– мүмкіндік болса, террористерден, сондай-ақ есіктер мен терезелердің саңылауларынан аулақ болыңыз;

– егер қылмыскерлер кепілге алынған адамдарды өздерімен бірге алып кетсе, полиция қызметкерлері барлығына қолдарын бастарынан ұстауға бұйрық береді. Кенеттен қозғалыстар жасамау керек. Сәйкестендіру процедурасы өткенге дейін сақтық шараларын сақтау қажет.

4.2.3. Эвакуация туралы ақпарат алған кезде:

– құқық қорғау органдарының қызметкерлерінен эвакуацияның басталуы туралы хабарлама алғаннан кейін, тыныштықты сақтау керек және асықпай, әбігерсіз олардың нұсқауларын ұйымдасқан түрде орындауға тырысу керек.

Егер эвакуация туралы хабарлама оқу орнында немесе жұмыс орнында түскен кезде:

• оқулықтар мен қажетті керек-жарақтарды, құжаттарды, ақша мен құндылықтарды сөмкеге тез жинап, киініңіз;

• құрдастарына немесе әріптестеріне көмектесу;

• оқытушымен немесе әкімшілік өкілімен бірге ұйымдастырылып көшеге шығу;

• ғимараттан алыс болыңыз;

• үлкендердің, жауапты тұлғалардың рұқсатынсыз ешқайда кетпеңіз, үнемі назарда болыңыз, өз сыныбыңызды немесе қызметкерлерді ұстаңыз, өйткені ұжым мүшелерінің кейбір адамдардың белгісіз болуы жаппай истерия мен дүрбелең тудыруы мүмкін;

• эвакуация туралы хабарламаны алған кезде ғимаратта болған адамдар туралы дереу полиция қызметкерлеріне және мекеме әкімшілігіне хабарлаңыз;

• алдағы нұсқауларды күтіңіз.

Қоғамдық тыңдаулар

«Текелі тау-кен өңдеу кешені» ЖШС 2025 жылғы 12 мамырда сағат 15.00-де Жетісу облысы, Текелі қаласы, Қаныш Сәтбаев көшесі, 1-ғимарат мекенжайы бойынша ТТӨК басқармасының конференц-залында «Рұқсат етілген шығарындыларының нормативтері» (РШН) жобасы бойынша экологиялық әсер ету рұқсатын алу үшін ашық жиналыс арқылы қоғамдық тыңдау өткізеді.

Әсер ету аймағының географиялық координаттары: ендігі – 44°50'55.93"С; бойлығы – 78°49'23.55"В.

Қатысушыларды тіркеу 60 минут бұрын жеке басын куәландыратын құжат арқылы тіркеледі.

Қоғамдық тыңдау онлайн Zoom платформасы арқылы өтеді. Онлайн қатысу үшін төмендегі Zoom сілтемесі арқылы қосылуға болады: <https://us05web.zoom.us/j/6470094667?pwd=qQTKU8M6n5QiptTTRoF5o7KOuclAAe.1>

Конференция идентификаторы: 647 009 4667

Кіру коды: 12345678

Бастамашы туралы мағлұматтар: «Текелі тау-кен өңдеу кешені» ЖШС. БСН 061040002396, Телефон: +7 705 805 18 32. e-mail: info@tgpk.kz.

Жоба әзірлеушісі: «КазЭкоаналитика» ЖШС, БСН 130140014396, Алматы қ., Сейфуллин к. 597 А, 302 кеңсе, телефон 8 (747) 221 05 01, e-mail: kazeco2302@gmail.com

Жергілікті атқарушы орган: Жетісу облысының Табиғи ресурстар және табиғатты пайдалануды реттеу басқармасы.

Жоба бойынша құжаттама БЭП-те орналастырылған: <https://ecportal.kz/> және ЖАО <https://www.gov.kz/memleket/entities/zhetysu-natural?lang=ru> қоғамдық тыңдаулар бөлімінде көрсетілген.

Мүдделі тұрғындардың ескертулері мен ұсыныстары: 7su_expertiza@mail.ru электронды пошталары арқылы 3 жұмыс күнінен кешіктірмей қабылданады.

Қосымша ақпаратты +7 747 221 05 01 телефоны арқылы алуға болады.

Общественные слушания

ТОО «Текелийский горно-перерабатывающий комплекс» 12 мая 2025 года в 15.00 часов по адресу область Жетісу, г. Текели, улица Қаныша Сатбаева, строение 1, в Управление ТГПК, конференц зал проводит общественное слушание в форме открытого собрания по проекту Нормативов допустимых выбросов (НДВ) для получения Экологического разрешения на воздействие для ТОО «Текелийский горно-перерабатывающий комплекс».

Географические координаты территории воздействия: ширина – 44°50'55.93"С, долгота – 78°49'23.55"В.

Регистрация участников за 60 минут при предъявлении документа, удостоверяющего личность.

Подключиться к конференции Zoom: <https://us05web.zoom.us/j/6470094667?pwd=qQTKU8M6n5QiptTTRoF5o7KOuclAAe.1>

Идентификатор конференции: 647 009 4667

Код доступа: 12345678

Реквизиты инициатора: ТОО «Текелийский горно-перерабатывающий комплекс» БИН 061040002396, Телефон: +7 705 805 18 32. e-mail: info@tgpk.kz.

Разработчик проекта ТОО «КазЭкоаналитика» БИН 130140014396, г.Алматы, пр.Сейфуллина 597А, офис 302, телефон 8 (747) 221 05 01. e-mail: kazeco2302@gmail.com.

Местный исполнительный орган: Управление природных ресурсов и регулирования природопользования области Жетісу.

Документация по проекту размещена на ЕЭП: <https://ecportal.kz/> и на сайте МИО <https://www.gov.kz/memleket/entities/zhetysu-natural?lang=ru> в разделе Общественные слушания.

Замечания и предложения заинтересованной общественности принимаются не позднее 3 рабочих дней по электронному адресу: 7su_expertiza@mail.ru

Дополнительную информацию можно получить по номеру телефона: +7 747 221 05 01.

ЭКСПРЕСС ОПТИКА

Изготавливаем очки любой сложности* (стекло, пластик).

Пенсионерам и детям скидка 10%.

Именинникам скидка 30%

Наш адрес: ул Ауезова 39

Т. 8 776 820 31 44

Работаем в режиме экпресс оптики

Режим работы с 9:00 до 19:00. Без обеда и выходных.

ОКНА ДВЕРИ

МЕТАЛЛОПЛАСТИКОВЫЕ
ОКНА, ДВЕРИ, БАЛКОНЫ,
ПЕРЕГОРОДКИ,
УТЕПЛЕНИЕ,
ОТДЕЛКА БАЛКОНОВ
ЛЮБОЙ СЛОЖНОСТИ.

Выезд на замер и
установка бесплатно.

Т. 87771783690,
87057260644.

ИЗГОТОВЛЕНИЕ

металлопластиковые
окна, двери, витражи
балконы, лоджии,
перегородки.

ЗАМЕР БЕСПЛАТНО.

Установка и демонтаж.

Гарантия
и Качество!

Т. 87476660727
87055754166.

УСЛУГИ

ПРОФЕССИОНАЛЬНЫЙ ремонт любой сложности телерадиоаппаратуры. Гарантия. Ул. Каратал, 66. Т. 87776865566.

ЛЕВКАС. Обои. Закатка.Т. 87715202127.

КРОВЛЯ. Крыши. Т. 87053073500.

ЭЛЕКТРИК.Т. 8777402317.

САНТЕХНИК. Гарантия. Т. 87772720082.

ДОСТАВЛЮ смесь на бетон, щебень, песок , глина. Т. 87776408031.

ДОСТАВЛЮ отборный уголь в мешках. Т. 87053073500.

ДОСТАВЛЮ смесь на бетон. Т. 87053073500.

ДОСТАВЛЮ отсеv, глину, камни, балласт, чернозем, щебень. Т. 87053073500.

УСЛУГА автовышки. Вывоз мусора.
Т. 87053073500.

ТРЕБУЕТСЯ

ПРЕДПРИЯТИЮ требуется сторож. Т. 87774891580.

ТРЕБУЕТСЯ СКОТНИК. Т. 87762942455.

ДЮКЕНГЕ жұмысшы керек. ТРЕБУЮТСЯ рабочие в магазин. Обращаться по телефону 87051840272.

В ПРЕДПРИЯТИИ г. Текели, требуются мельники, зп от 300 000 тг., питание бесплатно. Разнорабочие от 150 000 Т. 87774891580.

В ПРЕДПРИЯТИИ требуется сторож. Т. 87057720764.

В ТОО «Ak Altyn Products» требуются разнорабочие, водитель фронтального погрузчика. Т. 87477245842.

ТРЕБУЕТСЯ тракторист, доярка и дом. работница.
Т. 87025618627, +77719596403, +77753567709.

ВНИМАНИЕ

КЛУБ МИКРОРАЙОНА «Металлург»

объявляет набор по классу фортепиано, вокал.

Т. 87086098976 ватсап

ПРОДАМ

ПРОДАМ светлую 2-комнатную квартиру. Улучшенной планировки, частично мебелировано на Станции. Т. 87053464966.

ПРОДАМ 1-комнатную квартиру 2 этаж в районе Кора. по адресу ул. Жеңіс. Солнечная сторона (малосемейка). Т. +77051309195 (ватсап).

ПРОДАМ 1-комнатную квартиру по ул. Гагари-на,11. Т. 87762943032.

ПРОДАЕТСЯ 2-комнатная квартира. Т. +77772868695.

ПРОДАМ 2-комнатную квартиру. Т. 87770219767.

ПРОДАМ 2-комнатную квартиру в центре на ГЭСе. Т. 87074396176.

ПРОДАМ 2-комнатную квартиру на ГЭСе. Т. 87052036791.

ПРОДАМ дом по ул. Пушкина, 55. 3 комнаты, все хоз.постройки за 8 млн. тг. Торг уместен. Т. 87771882830.

СРОЧНО продам дом с центральным отоплением на два хозяина на ГЭСе. Т.87472554112.

ПРОДАМ 4-комнатный дом на Станции, мебели-рованный. за 7 млн.тг. Т. 87089089024.

ПРОДАМ дом из 4 комнат. Т. 87020583975, 87780950851.

ПРОДАМ благоустроен-ный дом. Т. 87776865571.

ПРОДАМ дом по ул. Рыс-кулбекова,8 или меняю на 1,5-комнатную квартиру Т. 87715196897.

ПРОДАМ дачу с/о «Горняк» Т. 87056267509.

ПРОДАМ дачу. Т. 87051325545.

ПРОДАЕТСЯ дача в общество «Горняк» на-против сторожки, участок 7 соток, имеется свет, вода. Цена договорная. Т. 87076215509.

ПРОДАМ действующее СТО. Т. 87776865571.

ПРОДАМ племенного быка (порода голш-тино-фризская). Т. 87775884434.

ПРОДАМ дрова. Кубами и мешками. Т. 87054202955.

ПРОДАМ перегной, чернозем.Т.87054202950.

ПРОДАМ дрова сухие мелкорубленные. Т. 87712369005.

ПРОДАМ дрова в мешках, навоз. Т. 87053073500.

ПРОДАМ КОМБАЙНЫ ЕНИСЕЙ, ДТ-75, ЮМЗ-6. Т. 87025618627, +77719596403, +77753567709.

КУПЛЮ

КУПЛЮ спецобувь ботинки- сапоги кислородный баллон любой инструменты и др. Т. 87778354024.

ИЩУ

ИЩУ ремонтника газплиты. Т. 87774888590.

СДАМ

СДАМ дом на в аренду по ул Конаева, остановка Веселая поляна. Т. 87774888590.

ИЗВЕЩЕНИЯ

После смерти гр. Лесиной Валентины Ивановны, умершей 23.01.2025 года, открыто наследственное дело. Просим наследников и всех заинтересованных лиц обратиться к нотариусу Ермуратовой З.С. по адресу: г.Текели, ул. Ауезова, дом 22 офис 2.

Открыто наследственное дело на имущества гр.Шкалдыкова Николая Петровича, умершего 30.03.2025 года. Просим наследников и всех заинтересованных лиц обратиться к нотариусу по адресу: город Текели, улица Гагарина,7, не позднее одного месяца со дня опубликования настоящего извещения в средствах массовой информации.

После смерти гр. Сынковой Аллы Андреевны, умершей 26.02.2025 года, открыто наследственное дело. Просим наследников и всех заинтересованных лиц обратиться к нотариусу Ермуратовой З.С. по адресу: г.Текели, ул. Ауезова, дом 22 офис 2.

После смерти гр. Молдабай Райымбек, умершего 06.03.2025 года, открыто наследственное дело. Просим наследников и всех заинтересованных лиц обратиться к нотариусу Ермуратовой З.С. по адресу: г.Текели, ул. Ауезова, дом 22 офис 2.

Газеттің электронды нұсқасын <http://tekelinews.kz> желілік басылымы сайтынан оқи аласыздар/ Электронную версию газеты можно прочитать на сайте сетевого издания <http://tekelinews.kz>

[facebook.com/Текелі Тынысы](https://facebook.com/Текелі_Тынысы)

instagram.com/tekeli_tynysy

<https://twitter.com/Tekeligazeti>

[https://vk.com/ТекеліТынысы\(id428365287\)](https://vk.com/ТекеліТынысы(id428365287))

Құрылтайшы-
меншік иесі –
«Текелі тынысы»
жауапкершілігі
шектеулі серіктестігі

Директор –
Айдана БЕРІКХАНҚЫЗЫ

Бас редактор
Торғын ТҰРЛЫБАЕВА

Редакция мекенжайы: 041700,
Текелі, Гагарин көшесі, 12/4.
Тел 4-20-94.

Эл.пошта: Tekeli_red@mail.ru
сайт: <http://tekelinews.kz>

Газет ҚР Ақпарат және қоғамдық даму
министрлігі Ақпарат комитетінде
2023 жылы 03 ақпанда қайта тіркеліп,
№ KZ46VPY00064094 куәлігі берілген.

Газет «Алматы–Болашақ» ЖАҚ филиалы
«Офсет» баспаханасында басылды.
Талдықорған қ., Қабанбай батыр көш., 32-үй.

Редакция жарнама мен хабарландырулардың
мазмұны мен мәтініне жауап бермейді.

Жарияланған авторлар пікірі редакция көзқарасын
білдірмейді.
Тапсырыс – №329

Осы шығарылымның таралымы – 1500 дана
Газет аптасына бір рет, жұма күні қазақ, орыс,
ағылшын тілдерінде шығады

Типовая инструкция

для руководителей и персонала объекта, уязвимого в террористическом отношении при возникновении угрозы совершения террористического акта или иных противоправных действий

Руководители и персонал объекта с массовым пребыванием граждан обязаны:

1. При обнаружении постороннего подозрительного предмета, похожего на взрывное устройство.

- по указанию руководителя или самостоятельно сообщить по телефону «102» – в дежурную часть ОВД (полицию), «112» – в дежурную часть подразделения по чрезвычайным ситуациям о случившемся с указанием наименования объекта, его адреса, времени обнаружения предмета;

- до прибытия правоохранительных органов, аварийно-спасательных служб усилить пропускной режим, по возможности оградить место обнаружения предмета, выставить оцепление и перекрыть доступ к месту обнаружения подозрительного предмета не ближе чем за 100 м.;

- после прибытия правоохранительных органов, аварийно-спасательных служб по их указанию принять меры к оповещению и эвакуации персонала и посетителей;

Категорически запрещается прикасаться к подозрительному предмету, самостоятельно вскрывать, перемещать и накрывать его чем-либо, заливать водой, оказывать механическое воздействие, а также пользоваться вблизи предмета

2. При получении по телефону сообщения об угрозе минирования объекта.

- при наличии на Вашем телефонном аппарате автомата определения номера – запишите определившийся номер в тетрадь;

- при наличии функции автоматического ответчика активизировать ее и попытаться зафиксировать весь ход разговора;

- если указанные функции отсутствуют, постараться дословно запомнить разговор, по возможности записать его содержание на бумаге;

- по ходу разговора отметьте пол, возраст, особенности речи звонившего (голос, темп речи, произношение, манера речи и т.д.);

- отметьте звуковой фон (шум, звуки, голоса);

- отметьте характер звонка (городской или междугородний);

- зафиксируйте точное время начала разговора и его продолжительность;

- по указанию руководителя или самостоятельно сообщить по телефону «102» – в дежурную часть ОВД (полицию), «112» – в дежурную часть подразделения по чрезвычайным ситуациям о случившемся с указанием наименования объекта, его адреса, времени обнаружения предмета;

- до прибытия представителей правоохранительных органов, аварийно-

3. При поступлении угрозы в письменной форме

Угрозы в письменной форме могут поступить в учреждение как по почте, так и в результате обнаружения различного рода анонимных материалов (записки, надписи, информация на дискете и т.д.).

После получения материала угрожающего характера необходимо ограничить круг лиц, знакомившихся с содержанием документа, а также принять меры к его сохранению и своевременной передаче в правоохранительные органы.

В этих целях:

- с полученным материалом необходимо обращаться с максимальной осторожностью, по возможности, упаковать его в чистый, плотно закрывающийся полиэтиленовый пакет и поместить в

4. При совершении террористического акта на объекте

4.1. При подрыве взрывного устройства:

- незамедлительно сообщите о случившемся в правоохранительные органы, вызовите скорую помощь;

- примите меры к спасению людей, эвакуации и удалению их из опасной зоны, оказанию помощи пострадавшим и

средствами радио и сотовой связи;

Помните!

Внешний вид предмета может скрывать его настоящее назначение. В качестве камуфляжа для взрывных устройств используются обычные сумки, пакеты, свертки, коробки, игрушки и т.п.

Если информация об обнаружении постороннего подозрительного предмета застала Вас на рабочем месте.

- закрыть помещения, в которых находятся материальные ценности и документы, в случае необходимости принять меры к их эвакуации;

- по прибытии представителей правоохранительных органов, аварийно-спасательных служб проинформировать их о ситуации, обеспечить возможность доступа к месту обнаружения подозрительного предмета, в дальнейшем действовать по их указаниям;

- получив информацию о возможности возобновления дальнейшей работы объекта, продолжать выполнять свои служебные обязанности.

спасательных служб примите меры к оповещению персонала и посетителей объекта с целью их последующей эвакуации;

- закройте помещения, в которых находятся материальные ценности и документы, в случае необходимости принять меры к их эвакуации;

- по прибытии представителей правоохранительных органов, аварийно-спасательных служб проинформируйте их о ситуации, обеспечьте возможность доступа на территорию и в помещения объекта, в дальнейшем действуйте по их указаниям;

- получив информацию о возможности возобновления дальнейшей работы, продолжайте выполнять свои служебные обязанности.

Учитывая, что в настоящее время телефон часто используется для сообщения сведений, содержащих информацию о заложенных взрывных устройствах, о захвате людей в заложники, вымогательстве и шантаже, не оставляйте без внимания ни одного подобного сигнала!

По возможности, необходимо оснастить телефоны учреждения, указанные в официальных справочниках, автоматическими определителями номера и записывающей аппаратурой.

плотную папку;

- стараться не оставлять на документе отпечатков своих пальцев;

- если документ поступил в конверте, его вскрытие производить только с левой или правой стороны, аккуратно отрезая кромки конверта ножницами;

- сохраняйте все поступившие материалы: сам документ с текстом, любые вложения, конверт и упаковку, ничего не выбрасывать;

- поступившие материалы не должны сшиваться, склеиваться, на них нельзя ставить регистрационные штампы, делать надписи, подчеркивать или обводить отдельные места в тексте, писать резолюции и указания, также запрещается их мять и гнать.

направлению их в лечебные учреждения;

- при возникновении массовой паники избегайте толпы, постарайтесь двигаться одиночно, никогда не двигайтесь против толпы;

- если вы оказались в толпе снимите с

себя галстук (шарф, шейный платок и т.д.), чтобы не зацепиться и не спровоцировать удушье, освободите руки от ненужных предметов, согните их в локтях и прижмите к корпусу, защищая диафрагму, застегните одежду на все пуговицы;

- главная задача в толпе – не упасть. Но если вы упали, следует защитить голову руками, быстро подтянуть ноги и постараться рывком встать с земли;

- не допускайте посторонних лиц к месту происшествия;

- в случае обнаружения предметов, представляющих опасность, примите меры к оцеплению опасной зоны и недопущению прохода транспорта и людей;

- по прибытии правоохранительных органов проинформируйте их о ситуации, обеспечьте возможность доступа к месту происшествия, в дальнейшем действуйте по их указаниям;

4.2. При захвате заложников:

- о сложившейся ситуации незамедлительно сообщите в правоохранительные органы;

- примите меры к удалению людей из опасной зоны, оказанию помощи в случае необходимости пострадавшим и в случае необходимости направлению их в лечебные учреждения;

- не вступайте в переговоры с террористами по собственной инициативе;

- примите меры к беспрепятственному проходу (проезду) на объект сотрудников правоохранительных органов, спасательных служб, автомашин медицинской помощи;

- по прибытии сотрудников правоохранительных органов окажите помощь в получении интересующей их информации;

- при необходимости выполняйте требования преступников, если это не связано с причинением ущерба жизни и здоровью людей, не противоречьте преступникам, не рискуйте жизнью окружающих и своей собственной;

- не допускайте действий, которые могут спровоцировать нападавших к применению оружия и привести к человеческим жертвам.

4.2.1. Если вы сами стали заложником:

- с момента захвата необходимо контролировать свои действия и фиксировать все, что может способствовать освобождению;

- очень важно быстро справиться со своими эмоциями, чтобы вести себя рационально, увеличивая шанс своего спасения;

- сохраняйте выдержку и самообладание, не возражайте и не пререкайтесь с террористами, на все действия спрашивайте разрешения у террористов;

- не рискуйте своей жизнью и жизнью окружающих, выполняйте требования преступников, не допускайте истерики и паники;

- не допускайте действий, которые могут спровоцировать нападающих к применению оружия;

- если вы ранены, обратитесь за помощью к окружающим или сами постарайтесь остановить кровотечение, сделав перевязку;

- окажите помощь тем, кто находится рядом и нуждается в этом.

- в случае стрельбы сразу же ложитесь и осмотритесь, выберите ближайшее укрытие и проберитесь к нему, не поднимаясь в полный рост. Укрытием могут служить выступы зданий, памятники, бетонные столбы, бордюры, канавы и т.д.;

5. При возникновении иных чрезвычайных ситуаций

- сообщите руководителю, иному ответственному лицу на объекте о возникновении чрезвычайной ситуации, по их указанию или самостоятельно сообщите в полицию по телефону «102» или подразделение по чрезвычайным ситуациям по телефону «112» с указанием наименования объекта и его адреса;

- при необходимости примите меры к выводу людей с объекта, согласно плана эвакуации.

- примите меры по спасению детей, при необходимости прикройте их своим телом;

- необходимо также наблюдать за поведением преступников, внимательно слушать разговоры между собой, запоминать распределение ролей;

- в тех случаях, когда место содержания заложника и нахождения преступников установлено, спецслужбы стремятся использовать имеющиеся у них технические средства для прослушивания разговоров, ведущихся в помещении. Помните об этом и в разговоре с бандитами или с другими заложниками сообщайте информацию, которая, будучи перехвачена, может быть использована для подготовки штурма. Особенно важны сведения о ярких и бросающихся приметах, по которым можно отличить заложника от преступника, о вооружении бандитов, об их количестве, расположении внутри помещения, их моральном состоянии и намерениях.

4.2.2. Вовремя проведения спецслужбами операции по освобождению заложников неукоснительно соблюдайте следующие требования:

- лежите на полу лицом вниз подальше от окон и дверей, не на прямой линии от оконных и дверных проемов, голову закройте руками и не двигайтесь;

- преступники во время штурма нередко стремятся спрятаться среди заложников, поэтому в момент штурма не берите в руки оружие преступников;

- ни в коем случае не бегите навстречу работникам спецслужб или от них, так как Вас могут принять за преступников;

- если есть возможность, держитесь подальше от террористов, а также от проемов дверей и окон;

- в случае если преступники выводят заложников вместе с собой, сотрудники полиции всем приказывают держать руки за головой. Не следует этим возмущаться, делать резкие движения. Пока не пройдет процедура опознания, меры предосторожности необходимы.

4.2.3. При получении информации об эвакуации

- получив от сотрудников правоохранительных органов сообщение о начале эвакуации, необходимо соблюдать спокойствие и постараться четко, без спешки и суесть, организованно выполнять их указания.

- если сообщение об эвакуации поступило в момент пребывания в учебном заведении (на рабочем месте):

- быстро собрать учебники и необходимые принадлежности, документы, деньги и ценности в сумку, одеться;

- помочь замешкавшимся сверстникам (коллегам);

- вместе с преподавателем (представителем администрации) организовано выйти на улицу;

- держаться дальше от здания;

- не разбегаться, никуда не уходить без разрешения старших (ответственных лиц), быть все время на виду, держаться своего класса (учебной группы, сотрудников), т. к. безвестное отсутствие кого-либо из членов коллектива может привести к массовой истерии и панике;

- провести перекличку учащихся (студентов, сотрудников) с целью установления отсутствующих;

- при наличии отсутствующих из числа лиц, которые на момент получения сообщения об эвакуации находились в здании, немедленно сообщить об этом сотрудникам полиции и администрации учреждения;

- ждать дальнейших указаний.